

Chiar și simpla încercare de semnalară a erorilor de tipărire-legare este derutantă. Cu atât mai mult este derutant și enervant atunci când șirul ideilor este întrerupt în timpul lecturării. Ori, având în vedere prețul ridicat cu care a apărut pe piață, asemenea greșeli nu se pot justifica în nici un fel.

Făcând abstracție de „amalgamarea” paginilor menționate, considerăm că valoarea lucrării domnului Hentea rămâne la cote ridicate. Apariția cărții este binevenită din mai multe puncte de vedere. În primul rând, merită atenția specialiștilor în domeniu, dar și a celor mai puțin „avizați”, deoarece poate fi considerată, un „manual de (auto)apărare”, întrucât inițierea în „secretele” propagandei face mai facilă recunoașterea mecanismelor/instrumentelor de propagandă (indiferent de natura sa) din diverse perioade, permițând o altfel de înțelegere/interpretare a evenimentelor istorice.

În al doilea rând, „asimilarea” informației permite cititorului să evite manipularea sa, prin intermediul diferitelor canale de informare în masă, de către diferite grupuri socio-politice și să-și formeze o părere proprie despre evenimente sau fenomene, trecute sau prezente.

Pe de altă parte, lucrarea oferă celor interesați numeroase puncte de plecare pentru analizarea, în detaliu, a diferitelor aspecte ale propagandei politice.

În lumina celor expuse, considerăm că *Enciclopedia propagandei românești, 1848-2009; istorie, persuasiune și manipulare politică*, semnată de domnul Călin Hentea, poate fi considerată un instrument de lucru important și o contribuție științifică valoroasă.

Diana-Mihaela PĂUNOIU
Academia Română
Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopșor”

Diana-Mihaela Păunoiu, *Rezidența regală a Ținutului Olt (1938–1940)*, București, Editura Academiei Române, 2012, 348 p.

Cartea doamnei prof. univ. Diana-Mihaela Păunoiu, cercetător științific dr. în cadrul Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române, sugestiv intitulată „Rezidența regală a Ținutului Olt”, are la bază teza sa de doctorat, realizată, după îndelungi și temeinice studii, sub îndrumarea domnului Prof. univ. dr. Corneliu Mihail Lungu.

Lucrarea mai sus menționată este fundamentată pe o documentație extrem de solidă, în cea mai mare parte inedită, iar subiectul abordat de tânăra cercetătoare se înscrie în tendința orientării cercetării înspre istoria locală. În contextul în care, astăzi, se vorbește în mod imperativ despre regionalizarea României, „Rezidența regală a Ținutului Olt” se relevă ca o lectură utilă, ofertantă și actuală.

Volumul realizat de doamna Păunoiu conține șapte capitole, structurate în mai multe subcapitole, precedate de un „Studiu introductiv”, care evidențiază importanța temei. În total, numără 348 de pagini. Deci, o întindere destul de mare, care dovedește, o dată în plus, temeinicia demersului istoriografic inițiat de doamna cercetător.

Subiectul este tratat la modul plenar, după cum ne indică și titlurile capitolelor, respectiv: „Viziunea regimului carlist asupra statului și societății românești” (capitolul I), „Reforma administrativă din 1938: apariția ținuturilor și a rezidențelor regale” (capitolul II), „Organizarea administrativ-teritorială a Ținutului Olt” (capitolul III), „Administrația Ținutului Olt în contextul partidului unic (1938–1940)” (capitolul IV), „Drepturi și obligații, rigori și restricții specifice funcționarilor publici (1938–1940)” (capitolul V), „Aspecte socio-politice din timpul regimului carlist în Ținutul Olt” (capitolul VI) și „Prăbușirea regimului carlist: desființarea rezidențelor regale și a ținuturilor” (capitolul VII).

Autoarea tratează cu mult tact aspectele „arzătoare”, specifice domeniului studiat, reușind, totodată, să evidențieze nuanțe cu care, din păcate, universul istoriografic românesc nu s-a obișnuit. De pildă, doamna Păunoiu nu cataloghează explicit regimul carlist drept un regim totalitar, ceea ce a

și fost, dar, în economia volumului, un cititor atent și avizat poate remarca abordări pe cât de corecte, pe atât de curajoase. Mulți istorici români se mai raportează la regimul carlist cu nepotrivita denumire de „regim autoritar”.

În realitate, un regim în care puterea este concentrată în mâinile regelui, în care se practică un deșănțat cult al personalității, în care există un partid unic, în care forța militară este preeminentă, iar statul dispune de cetățeni după bunul său plac, este, fără doar și poate, un regim dictatorial. Reliefarea la modul subtil a acestei realități este unul dintre marile merite ale volumului semnat de doamna Diana-Mihaela Păunoiu.

În lumina celor mai sus arătate, salut cu deosebită căldură apariția unui volum de istorie autentică. „Rezidența regală a Ținutului Olt” este una dintre acele lecturi, care, la final, îți lasă senzația că nu ai înțeles tot ceea ce era de înțeles, iar o nouă lectură este pe cât de necesară, pe atât de plăcută și folositoare. Temeinicia lucrului bine făcut obligă la două sau trei lecturări. După cum ne indică și autoarea: „...regimul carlist a fost un experiment din care s-au născut numeroase precedente periculoase pentru generațiile posterioare” (p. 269).

Florin Gh. GHETĂU

Mihai Popa, *Filosofia istoriei la Gheorghe Brătianu. Devenire și sinteză istorică*, București, Editura Academiei, 2012, 299 p.

Gheorghe Brătianu a făcut subiectul unor cercetări diverse după 1989, puse în valoare de către diferite instituții (amintim doar coloeviul aniversar din 1998, organizat de Academia Română) sau de specialiști care au putut consulta arhiva CNSAS (Cristian Vasile, Claudiu Secașiu și, în special, Aurel Pentelescu, Liviu Țăranu). Interesul istoricilor s-a îndreptat, firește, până la urmă, spre recuperarea acelor aspecte biografice mai puțin cunoscute (ultimii șase ani, perioada domiciliului sau cei ai detenției comuniste, sfârșitul său la închisoarea de la Sighet). Aparținând unei familii cu un renume sonor în istoria modernă a României, personalitate științifică, apreciată și recunoscută la nivel național și internațional, inițiator al unui partid politic de centru-dreapta încă insuficient studiat, el nu putea fi decât una dintre țintele perfecte ale regimului comunist, imediat după instalarea acestuia la putere.

Cu excepția lui Radu Mârza, puțini au revenit asupra cercetării operei sale. Departate de a fi comparată cantitativ cu cea a fostului său profesor, N. Iorga, ea este însă superioară calitativ și dă măsura poate celei mai bune generații de istorici români: orientată european, atentă la demersul comparativ și la exercițiul critic autentic, analitic și sintetic deopotrivă.

Cartea lui Mihai Popa este o provocare pentru istorici și nu numai pentru că îi invită să privească altfel studiile și puținele lucrări publicate ale regretatului istoric, ca dovezi inclusiv ale existenței unei anumite viziuni mai largi asupra istoriei, a unei filosofii a ei. Sigur că nu putem vorbi de o concepție bine structurată *à la* Raymond Aron, dar suntem dincolo de o simplă „neliniște metodologică” așa cum o înțelegea Henri-Irénée Marrou care-l face pe istoric să se interogheze permanent asupra raționamentelor sale, asupra limitelor cunoșterii istorice, ale sensului istoriei. Mihai Popa este conștient de toate aceste lucruri.

Autorul are dreptate când afirmă că discursul istoricului român strălucește prin viziune unitară și coerență logică. Și că, afirmă el, ar trebui să ne întrebăm dacă acesta nu prezintă toate elementele unei sinteze metaistorice. Evident, am putea crede că Mihai Popa are în minte, în mod special, sinteza istoricului român dedicată Mării Negre care, pentru cunoscători, trimite imediat la o lucrare similară a unui alt mare istoric francez, Fernand Braudel, consacrată Mediteranei, ambele traduse la Editura Meridiane, înainte de 1990. Dar ea nu este decât materializarea unor reflecții succesive și de durată. Ele au ca punct de plecare perioada studiilor doctorale la Sorbona și o derulare constantă ulterioară, culminând cu o comunicare din 1934 despre sfârșitul Antichității și triumful Orientului, foarte bine primită, precum și cu participarea sa, în 1938, la Congresul internațional de științe istorice de la